

Är det tillåtet att elda upp en byggnad istället för att riva den?

Foto: Lisbet Skärstam

Att elda upp byggnader användes förr i tiden som en rivningsmetod i vissa fall. Miljökontoret får även idag frågor om det är tillåtet att elda upp byggnader istället för att riva ner dem.

Svaret är att det **inte** är **tillåtet att elda upp byggnader i normalfallet**. Det beror på att:

- När man eldar upp byggnader bildas rökgaser som är både hälso- och miljöfarliga. Eftersom förbränningen inte kan ske vid en jämn och hög temperatur bildas bl.a. flyktiga kolväten och en stor del oförbränt material (sot). Byggnader innehåller dessutom ofta farligt avfall, olika plastmaterial, färg, isolering och metaller. Det innebär att rökgaserna kan bli oerhört giftiga och att förbränningsresterna måste tas om hand som farligt avfall.

Foto: Lisbet Skärstam

- Eldning av byggnader innebär ett resursslöseri eftersom att material som kan återvinnas (återanvändas, materialåtervinnas eller energiutvinnas) förstörs istället för att komma till nytta.

Istället för att elda upp byggnaderna ska man riva selektivt. Det innebär att farliga installationer plockas bort och tas om hand särskilt och att övriga material i första hand återanvänds, i andra hand återvinns, i tredje hand energiutvinns eller i sista hand deponeras.

Miljökontoret kan dock i undantagsfall tillåta rivning genom eldning. En skriftlig anmälan ska då först lämnas in till miljökontoret för prövning. För att eldning ska kunna ske måste vissa förutsättningar vara uppfyllda.

Förutsättningarna är att:

- Räddningstjänsten har behov av ett övningsobjekt och att byggnaden är ett lämpligt objekt.
- Omgivningen inte riskerar att störas av brandröken.
- Ytvatten och grundvatten inte riskerar att förorenas av släckvattnet.
- Farliga installationer plockats bort och att material som går att återvinna har omhändertagits innan eldningen startar.

Anmälan ska göras enligt 45 § avfallsförordningen. Anmälan ska vara skriftlig och lämnas in till miljökontoret i god tid (minst 6 veckor) innan ni planerar att utföra eldningen.

Anmälan ska innehålla följande uppgifter:

- Fastighetsbeteckning
- Namn, personnummer, adress och telefonnummer till fastighetsägaren
- Räddningstjänstens bedömning av lämpligheten som övningsobjekt samt kontaktperson på räddningstjänsten
- Beskrivning av hur långt det är till närboende, dike/ytvatten och dricksvattenbrunn
- Beskrivning av vilka material som finns i huset inklusive installationer i dagsläget. Beskrivning av vilka material och installationer som kommer att avlägsnas innan eldning, hur detta avfall samt rester från eldningen kommer att hanteras (återanvändning/återvinning/energiutvinning/deponi/omhändertagande

som farligt avfall), vilken transportör som kommer att anlitas samt vilken mottagare som kommer att anlitas.

- Uppskattad tidpunkt för eldningen

Miljökontoret lämnar besked om eldning får ske eller inte efter att anmälan har handlagts. Miljökontoret tar ut en avgift för handläggningen. År 2015 ligger avgiften på 890 kr.

Regler för farligt avfall när du river byggnader

- Regler för hantering av farligt avfall återfinns i miljöbalken med tillhörande förordningar, främst avfallsförordningen. Här görs en sammanfattning av de regler som kan bli aktuella vid rivningsarbeten.
- Farligt avfall som påträffas vid rivning av byggnader ska sorteras ut från övrigt material och transporteras till en godkänd behandlingsanläggning (har tillstånd eller har gjort en anmälan enligt miljöprövningsförordningen) av en godkänd transportör (har tillstånd eller har gjort en anmälan enligt avfallsförordningen). Det är den som lämnar avfallet som har skyldighet att kontrollera att anlita transportör samt mottagare har de tillstånd som behövs.
- Den som lämnar avfall ska upprätta ett transportdokument som innehåller följande uppgifter:
 - Namnet på den som lämnar avfallet
 - Typ av avfall och mängd
 - Transportör och mottagare
- Transportdokumentet ska undertecknas av den som lämnar avfallet samt den som tar mot det. Den som lämnar avfallet ska även föra journal över det farliga avfallet som påträffats och transporterats bort.
- Det är viktigt att farligt avfall förvaras på rätt sätt i väntan på att det transporteras bort. Farligt avfall ska förvaras på en tät, torr och invallad plats så att ett eventuellt spill eller läckage kan samlas upp och inte förorena mark eller vatten.

Farliga installationer i byggnader

Här följer en uppräknig av vanliga typer av farliga installationer/ämnen som du kan träffa på vid rivning av byggnader, tips om var de kan återfinnas och hur de ska hanteras. Listan gör inte anspråk på att vara helt komplett.

Kvicksilver

- Givare eller kontakter i elektriska installationer.
- Automatiska strömbrytare och reläer (kan finnas i elcentraler, trappuppgångar, vind och källare).
- Termostater, termometrar och nivåvakter (finns i panncentraler och pumpgröpar).
- Lysrör.
- Förorening i avloppsrör och vattenlås (finns exempelvis i skolor och tandläkarmottagningar eller i övrigt där kvicksilver hanterats).

Hanteras som farligt avfall.

Kadmium

- Rör, profiler och golvmattor av plast (har använts som tillsatsämne i plast).
- Byggnadsbeslag (eller annat ytbehandlat material).

Hanteras som farligt avfall i det fall det inte återanvänds/återvinns.

Bly

- Avloppsrör (har använts vid diktning och skarvtätning).
- Rör och profiler (har använts som tillsatsämne i plast).
- Byggnadsplåt.
- El- och telekablar.
- Fönsterinfattningar.

Hanteras som farligt avfall i det fall det inte återanvänds/återvinns.

PCB

- Fogmassor (från 1956–1972 innehåller fogmassor ofta PCB).
- Halksäkra golv (akrydurgolv).
- Transformatorer och kondensatorer i exempelvis tvättmaskiner, diskmaskiner, oljebrännare och lysrörsarmatur.

Hanteras som farligt avfall.

CFC

- Köldmedium i kyl och fryser.
- Cellplastisolering i kyl och fryser.
- Byggnadsisolering (extruderad polystyren och hård polyuretan).

Hanteras som farligt avfall.

Asbest

- Eternitplattor.
- Ventilation.
- Rörböjar.
- Plastmattor från 50–60 talet (rutmönstrade plattor).

Farligt avfall tas om hand av renhållningsorganisationen (Eskilstuna Energi & Miljö AB) på Lilla Nyby i Eskilstuna mot särskild avgift.

Halon

- Brandsläckningsutrustning.

Hanteras som farligt avfall.

Kvarlämnade kemikalier

Exempelvis olja i oljetankar (kan vara nedgrävda), avfettningsbad, färgrester, lösningsmedel etc.

Hanteras som farligt avfall.

Övrigt

- Miljöfarliga batterier – farligt avfall.
- Impregnerat virke – farligt avfall.
- Plastmattor, plaströr, plastkablar och plastprofiler av PVC – ska utsorteras för kontroll av om de innehåller kadmium, bly och klorparaffiner i höga halter. (Finns speciellt återvinningssystem för plaströr.) Kan vara farligt avfall.
- Förorenade massor – beroende på vilken verksamhet som bedrivits på fastigheten (historisk och nuvarande användning) kan undersökningar av mark eller byggnad behöva göras för att avgöra om de blivit förorenade av exempelvis olja och metaller. Om en förorening konstateras kan det finnas behov av att utföra en sanering. Avfallet från saneringen kan ibland vara så förorenat att det klassas som farligt avfall.

**Har du frågor, ring gärna 016-710 10 00
och fråga efter en miljöinspektör på miljöskydd.**